

نومرو : ۱۰۶

اداره خانه

ایستانبول، جفال اوغلی، دائره اجتهاد

تله فون نومروسی : ۸۶۵
" Idjtihad " Constantinople

بشنجی سنه

حریت فکریه یه خادم
هر هفته چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الہامی صفا

اشکبار

آبونه

سنه لك آلتی آیق
تورکیا ایچین : ۵۰ غروش ۳۰ غروش
ممالک اجنبیه ایچین : ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یاره

۱۵ مایس ۱۳۳۰

بوئانده شو تولدن خبردر اوله بيلمشدی ، یگی طوغان
 بو اوغلی جم تسمیه ایتشدی . کوچوک شهزاده حیانتک
 تمام اون سنه سنی استانبوله ویا ادرنده دنیانک زنگارنک ،
 شکل شکل قادنلریله ... بیکلرجه لسانه جلوه گاه اولان
 و حرم آغلرینک سیاه یوزلریله تیره سرایلرنده کچردی .
 بودبدیه ، بودارات ، اناطولی وروم ایلی نک تاجلرین
 یرلده سوروندیرن برپدره مالکیت ، خصوصیه
 با سنک کنديسنه فوق العاده دوشکونلکی والده سندن ارثاً
 اخذ ایتدیکی حرص و غروری وقاره تبدیل ایتک
 خصوصنده اُک بویوک بررعامل اولمشدر .

دها اون یاشنده ایکن شهزاده حیثیت ووقاری طانیور ،
 هرکسه کنديسنی طانیتدیر ییوردی . اوغلنک بوحالی کورن
 فاتح فن حربه آشنا ، مجرب ، مقتدر ذواتک الله تودیع
 ایله اون قسطنمونی یه والی تعیین ایتدی .

قسطنمونی بوحساستک ، بوذکانک انکشافی ایچون
 اک مساعد بر زمیندی . اسفندیار اوغللرینک ، قیزیل
 احمدلورک بر بچق عصر دنبری پایتختی اولان بوشهر بر
 چوق علمایه ، فضلیه ، شعرايه ، آثار صنعته موطن و ملجأ
 بولنمش ، غایت زنگین معدنلریله ، اورمانلرینک کثرتیه
 سینهنده یاشایانلری زنگین ایتمش ، مناظر طبیعیه سنک
 نفاست و حسنیه بر چوق شاعرلرک انکشاف و تولدلرینه
 باعث اولمش بولمغله کنج شهزاده نک روحنده ، ذاکسنده
 بوتون تعداد ایدیلن شو سرمایه مادیه و معنویه سیله ، پک
 بویوک ایزلر براقشدر . لطیفی اقدی تذکره سنده « خاصه که
 ولایت مزبورده بر خاک پاک نظیفدر ، که آب و هوایی
 لطیفدر . بولطافت آب و خاک اقتضای طبیعتدن خوش
 الحان حافظلر ، و نفیس النفس خوانندلر و خوش آواز
 کویندلر و خوب طبع شاعرلر و غرا محبوبلر ظهور
 و صدور ایدر ، اکثر خلق محبوب دوست و کوزلری
 عاشق پرست و محبت و وفارله هم دوست در . » دییور . [۱]
 اولیاچلی [۲] ده قسطنمونی ولایتک بولیسندن بحث ایدرکن
 « لسانی پک چوق خلقی محمدیه کتابی تلاوت ایدرلر .

[۱] تذکره مذکورده و انتجی عصر مریده ترتیب ایدلشدر .

[۲] اون برنجی عصرده یاشامشدر .

بر ضابط حزن بر نظرله قیزی سوزیور ، قیزی و زوجه سی
 آغلیورلر ، ایکنجی پلانده ضابطک آتی معیت نفری
 گندن طوتمش ، بکلیور . ، قیز باباسنه دییور که :

— بابا بنم کبی بر چو جوغک باباسنی اولدورمکه
 کیدیورسک ! !

ایشته حربک چاره الغاسی بو .. کاشف مستقرانه چی
 بوندن الی بیک نسخه باصدیرمش ، بتون محبان صلحه
 طاغیتیورمش ..

بو آغلانان و صفوته تبسم ایتدیرن بدیعہ صنعتی
 کوردکن صوکره هانکی حیولیتی ، هانکی کشف
 وهانکی وهنیزه لوس طرفدار حرب و غصب اولور ؟

مناب شهاب الدین

تبعات ادبیه

سلطان جم

۸۶۴ دن ۸۸۶ یه قدار

میان

— ۱ —

موجودیتده خفی بوتون قوای حیاتیه ایله فرنک
 دیارلرنده مایوس ، معافییه یه مغرور چورورن قسطنطینییه
 فاتحنک بویوک اسیر اوغلی صربستانک ملک عثمانیه یه
 الحاقی سنه سنده ، ۸۶۴ تاریخ هجریمی صفرینک یکریمی
 برنجی کیجه سنده آیاصوفیه اذان سسنی نقل ایدن سلطان
 محمدله صربستان پرئسسلرندن اسمی نا معلوم ، سحرار ،
 دلبر ، صاریشین ، مائی کوزلی بر قادنک بر قاچ کیجه
 سورن موقت عشقلرندن متولد برمیوه ظریف و پر حیاتدر .
 پدری جهانگیر اولدینی قدار ، حساس بر مخلوقدی .
 شواعتبار ایله پدرندن شجاعتی ، حساسیتی ، والده سندن
 اسلاو جنسنک پراحتراض ، معند روحنی اخذ و توارث
 ایدیوردی . فاتح ، اوغلی جمک طوغدینی کیجه یونانستان
 سفینه طوغرو یولده بولمغله استانبول خاقانک یگی
 بر مولودیله پرنشئه ایکن حکمدار صربستانک صوک
 شهرلرینی تسلیم ایدن وزیر محمد پاشایه ملاقی اولمش ،

علما ايله دوشوب قالقماسی شهرادهی دینه پک زیاده
ربط ایتشدی. اوجدا حقیقی برمدین، برمهلمان ایدی.
«جم سلطانک سرکذشتی و حیاتی» نامیه درت یوز صحیفه یی
متجاوز تاریخی بر اثر کزین یازان موسیو «توان» ک
و یردیک معلوماته نظراً اتباعندن برینک بر قدح شراب
ایچمه سنه راضی اوله ماز، فوق العاده حدتله نیر، اکشید
معاملاته قدار کیده رمش.

لکن بو دیندارلق هیچ بر زمان سلطان جمده
تعصب درجه سنی بوله مش، والدہ سنک تأثیریه ادیان
سائرہ منسوبینہ قارشی دائماساحه کارطا و رانمش، علم و کالی
نرده بولورسه بولسون، طویلامقدن بر دقیقه وازچمه مش،
هر هانکی بر دینه منسوب اولورسه اولسون سراینده
کمال اهلای بولندیرمش، التفاتله غرق ایتشدیر.

بو یودجه پدرینک حرکت و فعالیتتی، صحتی ابراز
ایدیور، والدہ سنک نسلنه مخصوص حسنه مالک اولیوردی.
کوزلری مائی، عادتاً کبودقام، کیرپسکاری مبذول،
برونک جذورینه ملتصق، اغزی کوچوک، دوداقلری
قالین، چگه سی کوچوک، بورونی، طبقی پدرینک
بورونی کبی اوجی قیورق و مقوس، صاحب لری، قاشلری
قو مرال، بوی اوزامایه میال ایدی [۱]. کندیس بوتون
مکملیت وجودیه ایلہ برابر غایت سویملی، جسور، و قیمت
عسکریه یه مالک بولتیوردی.

قسطمونینده کی حیاتی بردن بره دیکشیدی، قره مان
والیسی برادری شهزاده مصطفی خسته لانه رق وفات
ایتمش، اونک یرینه قره مانه کندیس تعیین ایدلمشدی. (۸۷۹).
اونک والدہ معنویاتی اولان بوشهری بردها کورمه مک
اوزره ترک ایتدی، قونییه والدہ سیله کلدی.

قونییه خلق، قوی، چالاک وجودلره حرمتکار،
پهلوانلغه قارشو محبوب، افه بر روح طاشیوردی.

بابا سندن منتقل، والدہ سنک رقت نسویتیله منکشف
برکیاست و سیاستله تحصیله ادمان بدنه عائد تدریساتی ده
علاوه ایتدیوردی. صاحب لری بابضیات بدنیه ایلہ، کورشله،
آته بینمکله، سلاح قوللانمقله کچور، اوکله دن صوگره.

[۱] موسیو توان دن و هانمردن

اوغوز آدم لری واردر. آب و هوا سنک لطافتندن
کوزلری چوقدر. نسا طائفه سی جمله فراجه کیوب
کز لر. اما غایت مستورده لر. باغ باغچه لری غایت
چوقدر. خلق اکثر تجار و کباردر. «معلوماتی و یردیک
کبی هانم رده تاریخک آلتنجی کتابنده «ثروت طبعیه سی
و صنایعی قسطمونی دولک آسیاده کی الک معمور
ایالاتندن بری اولق درجه سنه چیقارمشدر. مرکز
اداره اولان قسطمونی خفیف بانیرک هوسارینه موافق
اسلوب معماریلریله جالب دقت متعدد جوامعی حاویدر.
برچوق شعرا و از جمله ادبیات شرقیه ده شهرتیب، اولان
«زینب» قسطمونی ده یتشمشدر. «سوزلری سویلیور.
حیطک شاعر لری یتشدیرمک خصوصنده کی تأثیری
غیر قابل انکار اوله سنه بناء جمک اوزرنده قسطمونی
طبعی بر معلم خدمتی کورمشدر. اورایه کیدر کیتمز
اطرافنی عالم لره، شاعر لره، علم لره، صنعتله محاط
کوردی، هرکس، هرشی اوکا هرکون یگی برشی،
یگی بر نقطه نظر حیات اوکره تیوردی. اک قوی، اک
مکمل معلم لره، زمانک السنه علم و شعر ی بولنان، فارسی،
عربی اوکره تیوردی. خصوصیه شهرک طبعی، صنعتکار
رانه کوزلک لری حساسیتک نشو و نما سنه فوق العاده
یاردیم ایدیوردی. شهزاده ده معلومات اکتسابنه او قدر
شدید بر مربوطیت او یانمشدی، که بونی آنجق بر سنه
صوگره، سنت اولق ایچون پدرینک استانبوله چاغیریشی
سکته دار ایتدی.

فقط طالع سزک بونقطه ده ینه جمک قارشو سنه چیقدی.

قره مانده کی قاریشیققلر، اوزون حسن سفری،
پادشاهی، آناطولی نک شرقیه دعوت ایتش اولمغه سنت
دوکونی فاتحک دیگر اوغلی سلطان بایزیدک و شهزاده
مصطفی نک جمعیت لری کبی اولمده ی، پک سونوک کچدی.
ختان مراسمندن صوگره سلطان جم ینه قسطمونی یه
عودت ایلہ تحصیلنه دها زیاده ربط قلب ایتدی.

اون اوچ اون درت یاشلرنده فارسیدن «جمشید
وخورشید» نامنده کی اثری ترجمه و باباسنه اتخاف ایتدی،
غزل لری یازمایه باشلادی.

اخلال ایتدی : پادشاه ردوس شوالیه‌ری استاد اعظمی
دوبوسون ایله مذاکرات سیاسیه آچسنی اراده
بویوریوردی. مذاکره صلح اوزرینه جریان ایدیور،
فقط حقیقت حالدۀ فاتح دونمانک اکائنه قادر زمان قازانمق
ایسته یوردی. جم، نوازشکار، سیاسی بر طور و وضعیت
آلمش، بهوده و بن معنا غرور لر کوسته رمه مش، مقصد
و غایه بی تأمین ایتش، بر آرزو سوکرا مسیح پاشا
قومانداسنده کی فیلو ردوسک اوکنده کورولمش، مغلوب
اوله سی اوزرینه فاتح قره دن مهم بر اردو ایله آناتولیه ک
جنوبه طوغری یورومه یه باشلامشدی.

لکن بو دفعه سلطان جک اولنجه یه قادر سکوتی
اخلال ایده جک، ممالک عثمانیه بی بر برینه قاته جق بر حادثه
ایله ده اهمادن ارضه سقوط ایتدی : فاتح سلطان محمد
اردوسیه خنکار چایرینه کلدیکی زمان ۸۸۶ سنه سی
ربیع الاولک دردنچی کونی وجعلر ایچنده فئیه ارتحال
ایله مشدی.

اوزمان یکر می ایکی یاشنده بولان سلطان جم قونیه سنه
چکیلش، شعر لریله، شاعر لریله، قادینلریله، ادمانلریله
مشغول، جدالک و یا طالعسر لکک باشلا دیغندن بی خبر
بولونیوردی.

شهاب الدین سلیمان

قووادیس ایران ؟

ایران زه یه کیدیورسون ؟

روسیانک، (باغچه سرای) شهرنده چیقان «ترجان»
غزته سنه، (صدای حق) غزته سندن نقلاً یازیش اولان
بیر قاج آجی وفجیع سطر، بزه بوسرنامه بی و بونامه بی
الهام ایتدی.

«صدای حق» غزته سنک یازمش اولدینی سطرلری
مذهب و عرق داشلریمک کوزلری اوکنه قویوروم. عیناً
شونلردر :

«ایران اعیان، اشراف و ملکدارلارینک بوصو ککی
دوره حیاتیه لهرینه «صاتیش دوره سی» دینلسه جاژدر،
ظن ایدرز.

لری ده جغرافیا، علم هیئت، خصوصیه شعر تحصیلیه
ماضیه قاریشیوردی. سلطان علاءالدین کیقباددن منقول
آغیر بر دمیر کتله سنی بر قاج اوقه تزبید ایتدیرمش،
سوکرا قالدیرمش، و بو خلق نظرنده کندیسنی چوق
یوکسلتمشدر. قونیه اهالیسی اوکا بر حس حرمت
و افتخارله «باش پهلوان» دییورلردی. هر صباح قالقار
قالقماز، ابتدا صیجاق، سوکرا صوثوق ایله بیقنیر،
بعضاً بویوک حوضلر داخلنده یوزر، کیجه لری داملر
اوزرنده، آچیق هوا ده یاتاردی. مع مافیه قونیه نک
بو هوای دلیرانه سی اونک روخنده قسطمون بی
اولدیره مه مشدی، او هر شیدن اول اینجه، رقیق الروح،
حساس بر شاعر دی. او هر شیدن اول حسنه، نفاسته،
بدیعیته مفتون بولونیوردی. دفتر داری شاعر شاهدی،
نشانچیسی شاعر سعدی جم، باش نشانچیسی شاعر
حیدر چلبی ایدی. جم سلطان بوتون بومشاغل آره سنده
قادینه، حسن زنده یه قارشیده لاقید قالمایور، حتی بعضاً
پک افراط و مبالغه یه دوشویوردی. بدیعیته قارشیه روخنک
وسعت انکشافی، قوی وجودی، صحتی، والده سندن،
پدرندن منقول بر احتیاج شدید جنسیت اونی سراینده
قادیندن قادینه سورو کله یور، دنیانک هر کوشه سندن
طاشینان قادینلرک آره سنده بعضاً اونی هذیان حظ
وذوقه قادر کوتورییور، پنه سیالر، کوچوک آغزلر،
درین و چوقور، قطیفه لی، بنفشه رنگ کوزلر اونی
مسحور ایدیوردی :

« اولدی غنچه یوزبکه زلفک نقاب،

« صان نهان اولدی بولوده آفتاب . »

•••

« طومارده بنفشه خطک درجنه رقم

« حسنگ رساله سته کلک دفتری ورق . »

حتی بو آنات ذوق و حظ ائناسنده قادینلردن برینی
سودی، نکاح لاندی، اوندن بر ارکاک برده قیز چوجوغی
دنیا به کلدی، ارککک اسمنی اوغوز خان قویارقانون
موجبجه، بر ضمان اولمق اوزره، استانبوله کونده ردی.
بو فریح و مسعود حیاتی استانبولدن آلنان بر اصر